

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XV. évf. 144. szám 2016. április

De most kell, amit csak lehet

Amikor e sorokat írom, folyamatosan van a Május 1 utca felújítása. Nagyon remélem, hogy mire az Önök kezébe kerül ez a cikk, végre rákerül az aszfaltréteg is az előkészített útfelületre, s aztán egy jó ideig nem lesz gond vele.

Csak jó anyagból dolgozzon, és minőségi munkát végezzen majd a kivitelező!

Hosszú és bonyodalmas út vezetett idáig. Többször írtam már róla, hogy milyen tervek voltak, milyen kezdeményezések, milyen ígéretek, s hogyan jöttek az akadályok. Most nem teszem.

Miután egy kis faluba a bekötő utat leaszfaltozták, az átadáskor az aszfalt láttán lelkesedve, megkérdezték az ott lakó János bácsit, mit szól ahhoz, hogy ezután jó úton járhatnak. Az öreg minden lelkesedés nélkül válaszolt:

– Nem most kellett volna!

Minden bizonnyal igaza volt neki. Valóban nem most kellett volna.

Sem ott, sem máshol nem most kellett volna infrastruktúrát építeni, hanem legalább ötven-hetven évvel korábban. Nem most kellene ivóvízhálózatot építeni, vízüzemmel és szennyvíz-tisztító állomással, csatornázni, az utakat valóban járhatóvá tenni.

Megannyi dolgot nem most kellene tenni.

Ötven, száz, sőt, ötszáz éves mulasztások teszik az életünket nehezebbé.

Erdély már nem „tündérkert”, ahogyan nevezték hajdan. Időben kellett volna féltetni és tenni érte, hogy maig is az legyen. Teleszülni gyermekkel, kitölteni a Kárpátok gerincéig. Nem siránkozni, hanem tervezni, itt marad-

ni és dolgozni, dolgozni érte mindenkor.

Nem most kellett volna ezernyi dolgot tenni. De most kell, amit csak lehet. Minden pillanatban azt, amit a körülmények lehetővé tesznek. Azt, amit lehet. Ennél többet nem is lehet elvárni senkitől. De ezt igen mindenkitől.

Aki a kisujját sem mozdítja a közért, az „tudja” a legjobban, hogy ki, mikor és mit „kellett volna” tegyen. Az tudja a legjobban, hogy ki mulasztott. Neki aztán nem lehet magyarázatokkal jönni.

– Tudom én, mitől döglök a légy, hiszen nem most jöttem le a fálvédőről – mondja.

Pedig ha ott volt valaha, maga mellett megannyi életbölcsességet láthatott felírva. Vajon miért nem emlékszik egyikre sem?

Molnos Ferenc

Uzsora

Az anyagilag nehéz helyzetbe került ember segítségére szorul. Gondjai béklyójából szabadulni vágyik, és ma már nem lát más kiutat, mint a hitelt. Felvenni egy kölcsönt, ami életét kimotoztatja a holtpontról. Így van ez az a mai, individualizált világban. Korábban ott állt mögötte a család, a rokonság, a nemzetség, a szomszédság. Anynyi kéz nyúlt érte, ahányra szükség volt, hogy felemelje. Akkor a hitelt nem pénzben, hanem segítségben – kalácska – és bizalomban kapta. Akinek úgymond hitele volt, abban bíztak, abban hittek. A hiteles ember nem a pénzkerő, az eladósodott, hanem a korrekt, a megbízható, a szavahihető, a szavatartó, a becsületes volt.

A nyereszkeskedés szándékával pénzben adott hitel, az uzsora, egészen más jelzőket vonz magához. Természetes, hiszen itt nem a segítség a hitelt adó célja, hanem kihasználva a kölcsönért forduló szorultságát, gyengeségét aránytalan előnyöket szerezni. Az uzsora nem is kölcsön, hiszen nem a kért összeg visszaadására alapoz, hanem a kifizethetetlenül magas kamatokra, amelyek hosszú távon – az uzsorában nincs rövid táv – tönkre teszik azt, aki igénybe veszi. Embert és államot egyaránt.

A világot ma az uzsora uralja és vezérli. Az uzsorás kibújt kaftánjából, már a bankok és a nagy pénzintézetek vezérigazgatói székébe sem ül be, láthatatlanná vált. De szerte a világban mindenhol érezhető a jelenléte.

Molnos Ferenc

A Polgármesteri Hivatal elérhetőségei:
Cím: 545500 Szováta,
Főút, 155 szám
Tel: 0265 – 570218
Fax: 0265 – 570524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Fogadóórák
Péter Ferenc polgármester:
– Kedd 11,00 órától;
Hegy Mihály alpolgármester:
– Szerda 11,00 órától;
Domokos András jegyző:
– Csütörtök 11,00 órától;

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: Bíró Petra Anita (szülei: Bíró Csaba és Bíró Kincső Noémi); Tódor Hanna (szülei: Tódor János és Tódor Réka Delinke);

Isten éltesse Öket!

Házasságot kötöttek: Dósa László (Sebesd utca 32 szám) – Kacsó Andrea Emőke (Marosvásárhely)

Boldog házasságot!

Elhunytak: Szász Magdolna (sz. 1943) – Juhod utca 15 szám; Szabó Árpád (sz. 1934) – Hegy utca 1 szám; Domokos László (sz. 1963) – Sómező utca 64 szám; Megyes Károly (sz. 1948) – Vetés utca 5/A szám; Mezőfi Zoltán (sz. 1960) – Restád utca 51 szám; Domokos Erzsébet (sz. 1958) – Özike utca 1 szám; Kedves Zsuzsanna (sz. 1927) – Szilfa utca 7 szám; Bereczki Márton (sz. 1935) – N. Bălcescu utca 1/A szám; Szenkovits Erzsébet (sz. 1936) – Rózsák útja 27 szám; Dániel Szabolcs (sz. 1955) – M. Eminescu lakótelep D₂/14 szám; Hrișcă Teodor (sz. 1948) – Virág lakótelep C₁/3 szám;

Nyugodjanak békében!

Megbírságotlák a polgármestert a székely zászló miatt

Hogy tudjuk, és egy pillanattig se felejtjük el, hol élünk!

Hogy tudjuk, és egy pillanattig se felejtjük el, mit szabad nekünk tennünk!

Hogy tudjuk, mi számít elviselhetetlennek, főben járó bűnnek ebben az országban!

A székely zászló eltávolítására és pénzbírság megfizetésére ítélte a törvényszék Péter Ferenc szováta polgármestert. Lucian Goga Maros megyei prefektus nyilatkozata szerint a prefektúra azt követően fordult a bírósághoz, hogy a polgármester nem tett eleget a zászló eltávolítását illető felszólításuknak.

A prefektus tájékoztatása szerint ekkor azt kérték a bíróságtól, hogy a minimálbér húsz százalékának megfelelő bírságot rójon ki az elöljáróra, e mellett pedig a lobogó eltávolításáig napi ezer lejes büntetést is fiztessen vele.

A 2014 decemberében született ítélet a székely zászló eltávolítására kötelezte a polgármestert. A bíróság végül a minimálbér húsz százalékának megfelelő egyszeri pénzbüntetést szabott ki, de arról is döntött, hogy a városvezetőnek a zászló eltávolításáig napi 200 lejes bírságot kell fizetnie.

Önkormányzati határozatok

15. sz. Határozat – üléselnök választásáról;

16. sz. Határozat – Szováta város 2016. évi költségvetésének módosításáról;

17. sz. Határozat – Szováta város 2015. évi költségvetése zárszámadásának elfogadásáról;

18. sz. Határozat – Szováta város adminisztratív terület 2015. évi pénzügyi egyenlegének elfogadásáról;

19. sz. Határozat – egy terület közvetlen eladásáról a Szováta, Rózsák útja 14 szám alatt.

20. sz. Határozat – a Domokos Kázmér Iskolacsoport és az S. Illyés Lajos Iskola ingázó pedagógusai utazási költségeinek megtérítéséről.

21. sz. Határozat – a beruházási alapból a S.C. Servici Comunale S.A. ez évre tervezett munkatervének elfogadásáról;

22. sz. Határozat – a természeti katasztrófák, tűzvészek, balesetek vagy egyéb okán nehéz helyzetbe került családok vagy egyedül élő személyek megsegítésének kereteit pontosító rendszabályzat módosításáról;

23. sz. Határozat – támogatásról egyes diákok iskolába utaztatásához a városi tömegközlekedési eszközökön;

24. sz. Határozat – A felszabadult ANL-s lakásokra várók listájának elfogadásáról;

25. sz. Határozat – városgazda (City manager)

beosztás létrehozásáról Szováta, és annak betöltésének kritériumairól;

26. sz. Határozat – egy székelykapu adományozásáról a Tündérváros Alapítványának;

27. sz. Határozat – a Medve-tó születésnapi rendezvények megszervezéséről és annak anyagi költségeinek elfogadásáról;

28. sz. Határozat – egy több évig futó uniós projektben való részvételről Budapest XIII. kerület testvérvárossal;

29. sz. Határozat – hátrányos helyzetű családokban élő szociális jegyekre jogosultok korú gyerekek ösztönzése az óvodai képzésben való részvételre a 248/2015-es törvény alapján;

Adresa Primăriei
Orașului Sovata:
Sovata, Str. Principală
Nr. 155.

Tel: 0265 570 218

Fax: 0265 570 524

E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Program audiențe

Primar: Péter Ferenc:

Martți – de la ora 11,00;

Viceprimar: Hegyi Mihály:

Miercuri – de la ora 11,00;

Secretar: Domokos András:

Joi – de la ora 11,00;

Hotărârile Consiliului Local

Hotărârea nr. 15 – cu privire la alegerea președintelui de ședința a Consiliului Local;

Hotărârea nr. 16 – cu privire la rectificarea Bugetului local al Orașului Sovata pe anul 2016; - HCL nr.16

Hotărârea nr. 17 – cu privire la aprobarea Contului de execuție al Bugetului local al Orașului Sovata pe anul 2015;

Hotărârea nr. 18 – cu privire la aprobarea situației financiare anuale al UAT Oraș Sovata, întocmită pe anul 2015;

Hotărârea nr. 19 – cu privire la aprobarea vânzării directe a unui teren situat în Sovata, Str. Trandafirilor nr.14, Jud. Mureș;

Hotărârea nr. 20 – privind aprobarea decontării cheluielilor de deplasare a cadrelor didactice din cadrul Grupului Școlar „Domokos Kázmér” și Școala „S. Illyés Lajos” Sovata;

Hotărârea nr. 21 – cu privire la aprobarea listei lucrărilor ce urmează a fi executate de către S.C. Servicii Tehnice Comunale S.A., din fondul de investiții;

Hotărârea nr. 22 – cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la criteriile de acordare a unor ajutoare de urgență familiilor sau persoanelor singure aflate în situații de necesitate datorite calamităților naturale, incendiilor, accidentelor, precum și pentru alte situații deosebite;

Hotărârea nr. 23 – cu privire la acordarea unor subvenții pentru transport urban al unor elevi;

Hotărârea nr. 24 – cu privire la aprobarea Listei solicitanților care au acces la locuințe ANL;

Hotărârea nr. 25 – cu privire la înființarea funcției de administrator public (City manager) și aprobarea criteriilor, procedurilor și atribuțiilor specifice în vederea ocupării funcției de administrator public la nivelul Orașului Sovata;

Hotărârea nr. 26 – cu privire la oportunitatea acordării unei donații;

Hotărârea nr. 27 – cu privire la aprobarea organizării și suportarea cheluielilor de organizare a manifestării „Ziua de naștere a Lacului Ursu”;

Hotărârea nr. 28 – cu privire la participarea împreună cu localitatea înfrățită Sectorul XIII. Budapesta, Ungaria la un proiect multianual;

Hotărârea nr. 29 – cu privire la aprobarea modalităților de identificare a beneficiarilor de stimulente educaționale sub forma tichetelor sociale în conformitate cu prevederile Legii nr.248/2015 privind stimularea participării la învățământul prescolar a copiilor provenind din familii defavorizate;

Despre pășunatul

Într-o informare cu privire la intrarea în vigoare a Legii 156/2015 (act normativ de aprobare a unei ordonanțe de urgență cu mai multe reglementări), MADR anunță că obligativitatea aplicării amenajamentului pastoral se introduce din anul 2016.

Mai mult, pentru a se încasa subvențiile agricole pentru pajiști, condițiile au fost actualizate: ”În vederea accesării fondurilor europene aferente plăților pe suprafață, utilizatorii de pajiști – fermieri activi, persoane fizice și juridice, în calitate de proprietari și/sau deținători legali ai dreptului de utilizare a terenului, au obligația, pentru anul 2015, să asigure încărcătura minimă de 0,3 UVM/ha, în oricare din zilele perioadei de pășunat, sau cosirea cel puțin o dată pe an a vegetației”.

Legislația din domeniul pajiștilor prevede modul de gestionare a pajiștilor, care se stabilește prin amenajamente pastorale, întocmite în concordanță cu obiectivele sociale, economice și cu respectarea dreptului de proprietate asupra pajiștilor.

Amenajamentul pastoral prezintă un îndrumar de lucru adaptat condițiilor locale, pentru valorificarea economică și durabilă a pajiștilor, astfel încât să permită menținerea biodiversității, creșterea productivității, a capacității de regenerare a plantelor, utilizatorii având obligația să gestioneze pajiștile conform normelor tehnice prevăzute în amenajament.

Conform OUG nr.34/2013, amenajamentul pastoral cuprinde: actele care stau la baza dreptului de proprietate,

inclusiv schița pajiștii sau plan cadastral, determinarea suprafeței pajiștii cu prezentarea denumirii, suprafeței, vecinătăților și a hotarelor, descrierea florei pajiștilor, calitatea pajiștii, determinarea suprafețelor de pajiște care sunt oprite la pășunat, perioada de pășunat, capacitatea de pășunat și încărcătura optimă, stabilirea căilor de acces, stabilirea surselor și locurilor de adăpat, locurile de adăpost pentru animale și oameni, împărțirea pajiștilor pe unități de exploatare și tarlale pentru diferite specii, lucrările care se execută în fiecare an pentru întreținerea și creșterea fertilității solului, lucrările de îmbunătățire anuală și pe termen lung, lucrările tehnice și instalațiile care se utilizează, cu indicarea locului de amplasare.

Mi vagyunk a székelyzászló

A zászló lényege, akár a tűzé, a lobogás. Ezért kell felemelni, magasra tartani vagy feltűzni valamire, ahol könnyű selymébe kaphat a szél. Amíg a zászlónk fölöttünk leng, messziről látszik, hogy még nem adtuk fel, még élünk, még vagyunk.

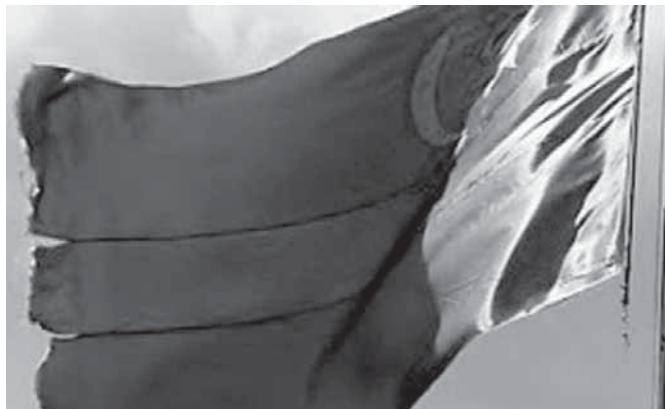
Jól tudjuk, a zászlónk mindenkor és mindenhol minket jelöl. Arra a méternyi felületre bizony mindannyiunk neve oda van írva. Ráfér azoké is, akik már régen a temetők csendjéből követik némán mindennapi küzdelmeinket, s azoké is, akik majdan utánunk jönnek. Egyetleneggyé sem marad le, ha ő ott látja rajta. A zászlón nincs válogatás, nincsenek külön helyek érdemeknek vagy érdemteleneknek, együtt vagyunk ott valamennyien. Valójában mi vagyunk rajta, és nem én, te vagy ő.

Lehetünk sokfélék, megannyi elképzeléssel, vággyal, elvárással, akarattal, de a zászlóban egyek vagyunk.

Jól tudják mások is, hogy minket jelöl. Hát éppen ezért van a zászlónkkal bajuk. A zászlónkra tekintve minket látnak. Ettől elviselhetetlen számukra az aranycsíkos kék selyem látványa. Főként, ha az játékosan fodrozódik, hetykén libben a szélben, s szinte követeli, hogy mindenki odanézzzen rá, és mindenki emlékezzen. Emlékezzen a múltra, be nem váltott ígéretre, be nem tartott jogszabályokra.

Nem értik, miért nem elég nekünk, ha lehajtott fejjel, büntudatos képpel meghúzódhatunk valamely csendes zugban. Mit akarunk még? Nem elég, ha megtűrnék, ha elviselnek, ha ki nem vernek? Ennyire telhetetlenek vagyunk?

Nem vagyunk telhetetlenek, csak hát mi is emberek volnánk. Tudattal, érzéssel, az emlékezés és a jövőtervezés képességével. Tudjuk, hogy felelősek vagyunk nem csupán önmagunkért, de az eljövendő újabb nemzedékekért is. Érezzük, hogy elveszünk mindegy szálig, ha nem kapaszkodunk egymásba, ha hagyjuk, hogy sorra le vadászszanak, egyenként kiiktassanak, letöröljenek a színről.

Valakik azt hiszik, ha bírósági ítéletekkel levetetik kitzűzött zászlóinkat, akkor sarokba is térdepeltettek. A bírósági ítélet ellen már nincs apelláta. A könnyű kézzel kirótt borsos büntetés elveszi a kedvünket örökre a zászlólobogtatástól.

Az ordas a jog köpenyébe bújva támad ránk. Micsoda igazságszolgáltatás ez?!

Viszont arról is szót kell ejtenünk, hogy nem csupán a dicsőségben sütkérezés, de a tettekért való felelősség is azt illeti, aki kitzűzi a zászlót. Ezt a kettőt nem kellene elválasztani egymástól. Jellemes ember ilyet nem is tenne. Aki a létrát a falnak támasztja, úgy illik, az számonkéréskor álljon elő azzal, hogy ő tette. Akkor övé lehet a közösség megbecsülése, együttérzése, támogatása. De egészen másképpen néz

az ki, ha más viszi el a balhét, ha a „hős” csendben lapít ilyenkor, és másnak akasztják a nyakába a rekcumozás szándékával kirótt hatalmas büntetést. Úgy emlékszem, a zászlókitűzők akkor vidáman fényképezkedtek is, hogy megörökítsék a nagyszerű pillanatot. Most szép lenne, ha elővennék az akkor készült fotót, hogy ne hogy valakit kihagyjanak, amikor előállnának azzal, hogy „mi tettük, minket bün-

zók is a „Moș Crăciun”-ra és az utána következő „Revelion”-ra és illetve „Anul Nou”-ra gondolhattak, a szövegbe Szováta helyett Gyulakutát tévesztették bele. Természetes, hogy erre nem reagált Szováta.

Fél év után, a tavaly június 26-án korrigálták a tévedést. A döntésben kicserélték a helységnevet, de erről egy kiértesítéssel nem fárasztották magukat. Viszont fárasztották a hatalmas bírsággal, amit kiróttak a székelyzászlóért Péter Ferenc polgármesterre. Tulajdonképpen két bírságot, hogy ne hogy egy ne legyen elegendő. Az elsővel az országos büdzsét szándékoznak gazdagítani, a másodikkal a prefektúráét, hogy a jövőben az eddiginél is nagyobb kedvvel és vehemenciával akadékoskodjon minden helyi dolog ellen.

De lássuk a büntetéseket:

- az országos minimálbér 20 %-a (az állami büdzséből);
- 200 lej/nap minden nap késlekedésért (a prefektúráé);

Ha az első dátumtól számítják (2014 decembere), 80 000 lejig is elmegy a kivethető büntetés.

Egyelőre fellebbezést szándékozik benyújtani a polgármester. Viszont nem lehet nyugodt, hiszen tapasztalhattuk, hogy ilyen dolgokban közösségünk képviselőit (csaknem valamennyi székelyzöldi város vezetése és megannyi falu érezhette a bőrén) különleges eljárásban részesíti a nagyon sajátosan működő „gazságszolgáltatás”.

A minket ellenséggként kezelő állam valahol elveszítette az „i”-t. Nekünk viszont nem szabad elveszítünk igazságérzetünk-ből semmit, és nem szabad magára hagynunk azt, akire a hatalom ily módon lesújt.

Molnos F.

– *Fülöp László, a fürdővállalat technikai osztályának vezetője. Aki különböző vállalatoknál dolgozott, találkozhatott ezzel a kifejezéssel, de ez pontosan mit jelent ma a fürdővállalatnál?*

– A fürdővállalat esetében ez egy elég komplex beosztás. Beletartozik a napi karbantartás mellett, a beruházások levezetése – mamánapság már többmilliósi beruházások történnek, s ezek előkészítése, versenyeztetése, lebonyolítása –, a hatóságokkal való kapcsolattartás (munkavédelem, tűzvédelem, környezetvédelem, nyomás- és emelőszerkezetek felügyelete). Többnyire ez, ami az én feladatkörömbe tartozik.

– *Tehát születik egy döntés a felső vezetés szintjén adott esetben egy beruházásról, akkor ennek a lebonyolítása teljesen a technikai osztály feladatköre.*

– Hát igen, először születik egy igény az üzemeltető részéről, amelyik alá kell legyen támasztva számokkal illetve jól megfogalmazott érvekkel, amely jóváhagyást nyer a cég igazgatótanácsa által. A jóváhagyás után történik a megtervezetése, engedélyeztetése, megversenyeztetése és kivitelezése.

– *Egy nagy beruházás mennyire áttekinthető feladat? Minden részletében ismerhető, vagy az ember egy kicsit belemegy az ismeretlenbe?*

– Hát elsöre, mint mindig, amikor egy kihívás elé kerül az ember, abban vannak ismert tények és ismeretlenek. Innen kezdődik a feladat, hogy fel kell mérje, mi az ismeretlen, mire nincs kellőképpen felkészülve, és fel kell készülnön ezekre. Az én esetemben nagyon szerencsés helyzet, hogy a fürdővállalat leányvállalata egy nagy multinacionális cégnek, ahol minden szabványosítva van, van egy jól követhető útvonal, amit mindig kell követni. Persze, történnek ismeretlen dolgok, az ember egyszer csak ráébred, hogy ott vannak, de ha akkor nem bír megbirkózni velük, akkor fordulhat a budapesti műszaki irodához, és segítenek. Ott nagyon értékes emberek vannak, óriási tudással, akiktől én is rengeteget tanultam az elmúlt tizenegy évben, és tanulok mind a mai napig.

– *Mi a viszonyulása az ismeretlenhez? Van, aki nagyon retteg az ismerentől. Fél, és ha csak teheti, elkerüli, inkább az ismert terepen mozog. Mások meg viszonylag könnyen vállalkoznak arra, hogy valami újat, valami addig ismerentlenné tegyenek.*

– A kettő között egyensúly kell legyen. Természetesen ami ismert, ami rutinszerűen működik, ami a komfortzónájában van az embernek, az kényelmes. Minden új egy kihívás, egy feladat, amire fel kell készülni, amivel szembesülni kell, és meg kell tudni küzdeni. Én szeretem az újat is, de a jól bejáratott

hagyományost is meg kell tudni becsülni. Ha mindig csak az új felé törekszünk, és ami megvan, azt nem értékeljük, az átmehet a hazardírozásba.

– *Kell legyen egy jó arány.*

– Egy egészséges egyensúly kell legyen a kettő között.

– *Én már évtizedekkel ezelőtt felfedeztem, ha visszatekintek életemnek egy szakaszára, gyakorlatilag csak arra emlékszem, amikor történt valami érdekes, valami rendkívüli, amikor nem*

a megszokott nap volt, hanem valami eltérő a megszokottól. Ez maradt meg az emlékezetben. Nyilvánvalóan azért, mert ez jobban megmozgatja az embert. Gyakorlatilag az ismeretlen, az új, a más. De attól jó az, ha mellette ott van a sok ismert, a megszokott, azok a bizonyos hét-köznapok.

– Az ember jobban emlékszik arra, amikor valami kimagasló történik, és kell ilyen is az életében. Ugyanakkor kell a megszokott is.

– *Kell-e egy lökés ahhoz, hogy újba, vágjon? Önként teszi-e meg a lépést az ismeretlen felé, vagy valamilyen kényszernek engedve.*

– Ha abban az ismeretlenben pozitív dolgot látok, illetve kihívást látok, és úgy látom, hogy az a jövőben gyümölcsöző lesz, és nem felelőtlen vállalkozás, akkor mindenképpen bele kell vágni.

– *Amikor valódi kihívással találkozik az ember, akkor ő hiszi, hogy meg fog felelni annak, de nem tudhatja, nem lehet bizonyossága, mert ha van bizonyossága, akkor az már nem is kihívás. Honnan meríti a hitét, hogy meg fog felelni a kihívásnak?*

– Ennek egy felkészülés kell legyen az előzménye. Ha ez nincs meg, az ember nincs kellőképpen felkészülve, és belevág azzal a tudattal, hogy ő azt mindenképpen meg tudja csinálni, az hazardírozás. Tehát, ha egy hasonlót már véghez vitt, akkor van valós alapja a hitének. Persze, ehhez megfelelő hozzáállás, törekvés is szükséges.

– *Milyen felkészültsége van ezekhez a kihívásokhoz? Mire alapoz?*

– Nekem van egy műszaki felkészítemem, gazdasági mérnök vagyok. Ezen kívül munkavédelemben mesteri képzésem van, és az ember folyamatosan képzéseket kell elvégezzen, mert folyamatosan új technológiák jelennek meg. Már annyira felgyor-

sult világot élünk, hogy mire megtudunk valamit, egy új technológiát, már kitalálták az újabbat. Az ember örökösen kell képpezze magát, hogy mindig képben legyen, ezeket tudja követni és alkalmazni.

– *Azzal, hogy bele tudunk vágni valami új dologba, olyanba, amit még nem csináltunk, a hitet nem is elsősorban a felkészültségünk adja – hiszen lehet, hogy soha hasonlót sem végeztünk, mint amilyen kihívás vár ránk –, hanem az a tapasztalatunk, hogy az ismeretlenhez miként tudunk viszonyulni, hogy képesek vagyunk ahhoz alkalmazkodni, szükséges ismereteket szerezni hozzá, hogy ne tévedjünk el. Vagyis a bennünk levő képesség a változásra adja meg a biztonságérzetet, hogy vállalhatjuk a feladatot, mert meg tudunk felelni a kihívásnak majd, fel tudunk nőni a feladathoz.*

– Hát igen, kell az embernek legyen egy adott fokú önbizalma, és úgy kell érezze, hogy van kellő ereje, hogy ezeket az új dolgokat véghez vigye.

– *Teljesen másképpen történik amikor az ember csak magára gondol, hogy kap egy feladatot, amit el kell végezzen, és teljesen másképpen, ha az ő munkája és teljesítménye nagyban függ a más munkájától, hozzáállásától, felkészültségétől és még ezernyi dologtól. Amikor másokkal kell dolgozzon. Laci hol és miként tanult meg másokkal dolgozni?*

– Mindenképpen a fürdővállalatnál tanultam nagyon sokat ezen a téren. Az embernek fiatal korában van egy adott fokú vehemenciája, szókimondása, ami a szívében, az a száján, és így növünk fel. Ami nem rossz, de valahol meg kell találni az egyensúlyt, hogy ami az embernek a szívében, az mikor legyen a száján, illetve tolerálni az alkalmazottakat, az embertársainkat, a barátainkat. Mindenki valamilyen módon értékes a társadalom számára illetve a munkahelyen is, csak meg kell találni, hogy hol lehet a legjobban dolgoztatni, illetve dolgozni

vele. Nagyon sok emberrel találkozom a munkálatok folyamán, olyanokkal, akiket nem is ismertem. A vállalkozók alkalmazottai, akikkel napirenden együtt kell dolgoznom. Kell tudnom velük kommunikálni. Úgy kell tudni viszonyulni, hogy ez egy egészséges kapcsolat legyen. Ugyanúgy azokkal az emberekkel, akikkel napirenden dolgozom a műszaki osztályon.

Huszonketten vagyunk. Ott is vannak idősebb, fiatalabb kollégák. Nem mindeniknek egyforma a képzése, temperamentuma. Aki éppen szolgálatos karbantartó, az egy személyben kellene legyen elektronista, itt az automatizáláshoz is kellene értsen, a vízszelészhez, a gépészeti dolgokhoz, meg az egyszerű napi karbantartáshoz. Biztos, van olyan, amelyik jobban ért az automatizáláshoz, gyengébb a vízszelészben. Ezeket az embereket úgy kell tudni használni, hogy mindenki megkapja azt az elégtételt, hogy az ő munkája gyümölcse kellőképpen ki legyen kerekedve.

– *Nem egyszerű dolog vezetőként a rábízott embereket úgy hasznosítani a cég érdekében, hogy az emberekben ne legyen ellenállás, valamiféle csapatszellemet kialakítani, őket valami módon érdekeltté tenni. Tudom, hogy erre az első reakciója mindenkinek az, hogy „akkor adjanak egy nagyobb fizetést, és mindjárt érdekeltté vagyok téve”. De annyi más módon lehet. Ha az ember kap egy kis elismerést, valahol az ő szakmai felkészültségét, ügyességét meg tudja mutatni, és azt elismerik, akkor azt az embert már jól lehet hasznosítani, ő szívesen végzi azt a munkát, érdekelt, hogy az ügy jól haladjon előre. Ellenben, ha valaki folyton csak utasításokat, kritikát, letolásokat kap, az nem fogja magát törni azért. Esetleg lapítva, a háttérben megbújva keresztbe is tesz, hogy aki őt letolja, annak se legyen sikere.*

– Mindenkinek szüksége van egy fizetésre. Mindenki abból él meg. Ez természetes dolog. De egy egészséges élethez ennél többre van szüksége. Kell szakmai siker, kell egy elégtétel, hogy az ő munkája fontos, ő abban a közegben egy nagyon fontos lépcsőfok, amely ha kiesik, nagyon nehéz pótolni. Így lesz az embernek kerek az élete, úgymond boldog, úgy érzi, hogy fontos a társadalom számára. Én úgy látom, a mai világban minden az anyagiak felé tolódik el. Ez annak is tudható be, hogy az embereknek nagyobb az igényük, mint amit fedezni tudnak anyagilag. Ez egy napi harc, ezért mindenki megküzd, ami rendjén is van egy adott fokig. De ennél sokkal többről van szó egy embernek az életében ahhoz, hogy ő úgy érezze, hogy egy egészséges életet él, és a társadalomban egy fontos ember. Igen, ezt megtalálni nem egyszerű, de meg lehet. Az ember küzd, amennyire lehetséges, az embereknek többet juttasson, ezt továbbítja a felettéseinek, s ha jóváhagyják, abból kerül az asztalra a napi betevő. Ellenben azért, hogy egy új, nagyobb feladattal meg kell birkózni – két-három kollégával nekigyürkőzünk és megoldjuk egy bizonyos határidőre –, mindenkinek van egy elégtétele, egy öröme, hogy ezt meg tudtuk csinálni. Ebből az ember erőt merít, és másnap neki tud fogni a többi feladatnak, ami elébe kerül.

– *Nem is a pénz, a bizalom az első, ami az embert arra serkenti, hogy dolgozzon.*

– Szerencsére én nem dolgoztam olyan környezetben, ahová az ember undorral vagy feszélyezetten megy be. Ha ilyen környezetben dolgozik az ember, mindegy, hogy mennyit keres, egy idő után önként feladja, rájön, hogy az neki nem jó. Egy vezetőnek kell tudnia kompromisszumot kötni is, kell tuja, hogy mikor kell szidalmazni és mikor kell jutalmazni. Ez egy fontos dolog.

– *Nagyon sok fiatal, aki mostanában végez, itthon nem találja a helyét meg, és más országban keresi a boldogulását. Mire van*

szükség ahhoz, hogy itthon is megtalálja azt a felelősségteljes beosztást, azt a munkakört, amelyet szívesen ellátna, és még anyagiilag is azt a lehetőséget, hogy egy családi életet építsen?

– Óriási különbség van a mai fiatalság és azok között, akik még a kommunizmusban egy pár évet eltöltöttek. Azok az emberek, akik a kommunizmusban egy pár évet eltöltöttek úgy, hogy még emlékeznek, tudnak is róla, azok és a szüleik között nincs akkora különbség, se igényekben, se elvárásokban, se életvitelben, mint azoknál, akik esetleg annak az időszaknak a végén születtek, vagy rögtön utána, a kilencvenes években. A mai fiatalok életében ez a virtuális világ, ez a szüretlen információáradat növeli az igényeket. Olyanokat is, amelyekre nem is biztos, hogy minden nap szükségük van. Minden pénzbe kerül. Meg kell tudni ezeket fizetni. Így aztán belekerülnek egy olyan helyzetbe, amely sajnálatos módon éppen van, hogy nem találják a helyüket itthon. De lehet, hogy külföldön sem. Nagyon nehéz velük megértetni, hogy mindennek van egy előnye és egy hátránya is. Lehet, hogy ami most előnynek tűnik, az hátránnyá válik. Ami pedig most az embernek napirenden megvan, azt nem becsüli meg, felrúgja, és elmegy az új felé. Ami szerintem nagyon fontos, az a család. A család és a családi értékek. Ha az otthon megvan, és a materiális világból nagyon sok minden nincs meg, de ez meg van, akkor az egyik a másikat ki tudja egészíteni. A család mindig ott van, mindig segít. A család olyan érték, amit anyagiakban nem lehet pótolni. Hogy a fiatalok itthon megkapják a helyüket, arra én sem tudok megoldást. Mindenkinek megvan a véleménye. De mindennek egy nagyon jó alappillére a család és a családi nevelés.

– Egy barátomtól hallottam, hogy mekkora értéke van annak, ha reggel kimegy az udvarra, s a szomszéd a kerítés fölött átköszön, hogy „Jó reggelt, szomszéd!” Ez itthon van meg. Önnek milyen a viszonyulása a szülőföldhöz?

– Egy hetet ha máshol vagyok, mint Szovátán, alig várom, hogy hazajöjjenek. Tizennégy éves koromban jöttem erre rá, amikor elkerültem középiskolába. Én akkor rájöttem, hogy mindenképpen itthon kell lennem, mert nagyon fontos, hogy ismerősökkel találkozzam, rájuk köszönjek, ők rám köszönjenek, rákérdzünk egymásra, „hogyan vagy, hogy vagytok?” Az emberi kapcsolatok nagyon fontosak. Én nagyon-nagyon szerettem kicsi koromtól itthon, és erre is vágytam, hogy mindig itthon legyek.

– Azon túlmenően, hogy szülőföld, miért szereti Szovátát?

– Én úgy érzem, hogy mindenki, aki Szovátán született, és itt nőtt fel, az nem tudja nem szeretni Szovátát. Nagyon-nagyon sok minden van, amiért lehet szeretni Szovátát. Ha csak abból indulunk ki, ami nekünk a szemünk fénye, a Medve-tó, és egy júniusi fürdőzés a Medve-tóban, azt nem lehet leírni szavakban. Ha meg azt vesszük, hogy egy téli, havas tájon sétálni egyet ugyancsak a fürdőn abban a csendben, az megint egy olyan élmény, amit át kell tudni élni. Innen tovább az embernek a családja, utcabelije, barátai, meg mindenki, aki itt él. Én enélkül nem tudok élni.

– Hisz a közösségben? Léteznek ma még közösségek?

– Én hiszem, hogy léteznek, mindenképpen hiszem. Kell legyenek közösségek, és kell legyen a közösségnek olyan értékrendje, amely pozitív irányba mozdítja el a várost, az életünket.

– Én régóta mondogatom, hogy a csendes gyerek befelé él, kevésbé figyel a körülötte történő dolgokra. Nem fontos neki, hogy állandóan valamilyen esemény sodrában legyen, ő eltud képzelni dolgokat, emlékezik és álmodozik. Ezek a gyermekek aztán felnőtt korukban alkotó emberekké lesznek. a mindig sürgő-forgó, kifelé figyelő

gyermekből meg lesz az állandóan tevékenykedő felnőtt. Az egyik nem jobb, mint a másik. Csak másfajta ember. Ön melyik kategóriába tudná besorolni magát?

– Hát én ebbe a sokat sürgő-forgóba. Sokat beszélő, izgága gyermek voltam. Ebből volt is elég problémám gyermekkorban, amikor be kellett ülni az osztályterembe, meg kellett tudni ülni ötven percen át. Most is meg van bennem a mozgásigény, csak ezt ki kell tudni fejteni egy tevékenységi körben. A másik adottságát az embernek egy másik tevékenységi körben. Így tud az ember megfelelő módon, felnőtt módon viselkedni. A feleséggel nekünk két gyerekünk van, egy kisfiúnk és egy kislányunk. Mind a kettő ilyen izgága, mozgékony. Sokszor el is beszéljük, amikor egy keresztgyermekünk vagy valamely ismerősnek a gyermeke, aki csendesebb típusú, hogy „hú, ez milyen jó, milyen kényelmes ez!” Amikor a gyermekeink csendesek, akkor nagy baj van, mert betegek.

– Abból a csendesebb gyermekből lett felnőtt gyakran fél az ügyintézésről. Bizonyos területeken hasznosan tevékenykedik, de nem szeret ügyet intézni. Ön az ügyintézéssel hogyan áll?

– Az ember napirenden szembesül olyan ügyekkel, amelyeket el kell intézni. Kezdve onnan, hogy el kell menni egy hivatalba, egy rutin feladatig, hogy telefonon egy ismeretlennel kell lerendezni az ügyet. Lehet, hogy abból adódóan, hogy gyermekkoromban is sokat beszéltem, elég hamar megkapom a hangot mindenkivel.

– Álmodozó ember-e? Szokott-e álmodni?

– Igen, szeretek álmodni. Én úgy képzelem az életemet, mint a német boxot: fél lépést előre, egyet se hátra. Az álmodozásban az ember hajlamos, hogy elszálljon, de egy egészséges egyensúlyt ebben is kell találni. Álmodozás... Ha az embernek nincsenek álmai, céljai, akkor lehet, hogy értelmetlenné válik az élete. Az álmok hozzák a kihívásokat, és onnan jön majd a megvalósítás.

– Köszönöm a beszélgetést?

– Nagyon köszönöm a meghívást!

Kérdezett: Molnos Ferenc

Könyv és gyertya...

Nemzeti ünnepünkön, március 15-én évről évre főhajtással emlékezünk azokra a nemes férfiakra, akik szót emeltek, szervekedtek illetve fegyvert fogtak az elnyomatás ellen, a nemzet szabadságáért és az ország függetlenségéért. Kiállításukat ma is példaként emlegetjük, és erőt merítünk belőle a mindennapok próbatételeihez.

Immár harmadik éve ezen a napon Maros megyében egy másik jeles történelmi pillanatra is emlékeztetnek, a könyves, gyertyás felvonulásunkra. Dicséretes érdekvédelmi szervezeteink kezdeményezése, hiszen nem csupán a távoli múltban, de az általunk megélt időkben is találhatunk olyan eseményeket, amelyeket elfeledni nem csupán mulasztás, de bűn lenne. Az 1990. február 10-i könyves, gyertyás felvonulásunk bizonyosan ilyen. Azért is, mert sem előtte, sem utána nem volt semmilyen rendezvény, amely ennyi embert vonzott volna, de azért is mert az nem csupán egy összesereglett embertömeg megmutakozása volt, hanem az erdélyi magyar léleké is.

A fegyelmezett, néma felvonulásban többet mondott a magyar lélek, mint százezer torok kiáltásával tehetné volna. Mert kiálthatott volna Marosvásárhelyen százezer torok és még jónéhány tízezer más erdélyi városokban. Szovátán is megtehetné volna a mintegy hat-hétezer ember, amely az utcára vonult. De a kezünkben tartott könyvek révén ott volt velünk a magyar irodalom, a magyar művelődés, a magyar történelem, s helyettünk az beszélt. Velünk vonult Petőfi és Arany, Karinthy és Kosztolányi, Ady és József Attila, a várvédő Eger csillagai csakúgy, mint a Pál utcai fiúk, Király László kék farkasai és az összevont szemöldökű korondi konok székely, Páll Lajos kérdése, hogy „meddig ne lássam az arcod,/ ha anyám vagy, Európa?“. Ott volt Kányádi majdhogynem suttogó hangja, hogy „valaki jár a fák hegyén”,

Kölcsey áldást kérő szava: „Isten, áldd meg a magyart!” Velünk volt Erkel és Liszt és Bartók Kodállal, Munkácsy komorsága csakúgy mint Szinyei színzuhataga, és, persze, Karácsony Benő és Móra és Móricz és Elek apó. Hogyan is sorolhatnám fel mindnyájukat? Szükség sincs rá, mert tudjuk, hogy vitt mindenki, akit és amit csak vihetett. Azt, aki ott volt a tudatában, a szívében, a mozdulatában. A bölcsőringató kezét, a kopott képet a falról, amelyről székelyruhás vagy angyalbőrbe bújt kackiás bajszú ember tekint le rá. Vitte az ősoket, akik hazát hagytak maguk után, s azokat is, akik azt elveszítették.

Mentünk a magyar iskoláért, magyar szóért. Mentünk, hogy magyarként létezhessünk ebben az országban. Mentünk, mert mennünk kellett, mert a decemberi riadalom múltán már ismét ellenünkben határozták meg magukat a múlt árnyai. Valós arcukat rejtegető árnyakról beszélek. Ezért is választották tiltakozásunk eszközéül a kezdeményező a gyertyát és a könyvet. Hadd világítsanak! Hadd izzék el fölülünk az árnyakat annyi meg annyi pislákoló gyertya apró lángjával és a könyvek mesze világitó fényével. A sok kicsi imbolgó gyertyaláng egymást táplálva, egymást erősítve mutatta az utat, hogy egymáshoz találjunk. A könyvekből áradó szellem világánál erősnek éreztük magunkat. Tudtuk, hogy igazunk van, és azt is tudtuk, hogy ilyen összetartás mellett minket nem félemlíthetnek meg.

A marosvásárhelyi néma tüntetés végén Sütő András író pár szavas köszönetet mondott a kiállításért, az összefogásért. Rövid értékelőjében így fogalmazott: „Ezzel a némasággal, fegyelmezettséggel, példás emberi magatartással többet mondtunk el, mint szónoklatok egész sorával. Az el nem hangzott szónoklatok eszméi és gondolatai, törekvései, vágyai kinek-kinek a szívében élnek, elméjében és törekvéseiben hatnak a jövőben is.”

Három nappal korábban, február 7-én alakult meg a Vatra Românească szélsőséges, magyarellenes politikai szervezet, és február 9-én román fiatalok tüntettek Marosvásárhelyen a magyar nyelvű oktatás ellen. Szerintük pófátlan, hogy identitásunkat védjük. De a bátortás nekik Bukarestből jött: január 25-én Ion Iliescu, a Nemzeti Megmentési Front elnöke televíziós beszédében egyes erdélyi megyékben észlelhető „szeparatista tendenciákra” hívta fel a figyelmet.

...és díjátadás Németh Jánosnak

Ezekre válaszoltunk akkor könyvvel és gyertyával. A lélek világával és a szellem fényével.

„A felvonulás méltóságában nemcsak látvány, hanem erő is van. És ez azért volt olyan erős, mert nem valamilyen gazdasági irányvonalat célzott meg, nem kifejezetten csak a megélhetésre vonatkozott. Volt egy gyertya és egy könyv. És az összefoglaló imádság, amit az egész város együtt mondott. Ebben a kiengesztelődés szentsége mozdult meg. Ennél többet ezt nem is kell magyarázni” – jelentette ki a tüntetésen fiatal római katolikus lelkészként részt vevő Köllő Gábor, aki ma a szomszédos Nyárádremete plébánosa.

Akkor még együtt voltunk, még csak a külső nyomás ellen védekeztünk, sem érdekek, sem eszmerendszerek nem darabolták belülről közösségünket. Még tudtuk fogni egymás kezét, még tudtunk bízni egymásban.

Mindezért alapították a *Könyv és gyertya-díjat*, amellyel olyan emberek kiállítását, munkáját köszönjük meg, akik a közösségért fáradoztak, és ma már nyugalomba vonultak.

Szováta körzet jelöltjeként a tavaly Mátyás Endre kapta meg ezt a díjat, az idén pedig Németh János.

Németh János nem tudott jelen lenni a marosvásárhelyi díjátadó gálán, így a díjat később vehette át Szovátán a Városházán barátok közt, bensőséges környezetben.

Hacsak percek óta is valakit nem látnak az emberek, máris könnyen elfelejtik, mintha kitörölnék a köztudatból. Így van ez akkor is, ha az illető az előbb még értük gondolkodott, értük vállalt felelősséget, értük cselekedett. A felejtés homokja gyorsan betakar minden jó szándékot, minden jóra való törekvést. Különösen, ha értük történik mindez.

Ezért hát szívet melengető, ha egy közösség jelzést ad arról, hogy emlékezik. Emlékezik fontos eseményekre, és emlékezik azokra az emberekre, akik a közösségért a mindennapokban csak úgy, mint emberpróbáló történések sodrában cselekedtek.

Ma egy ilyen pillanatnak vagyunk a részesei. Jelét adjuk, hogy emlékezünk.

Ezzel a felvezetéssel indult az ünnepség. Aztán mielőtt Péter Ferenc polgármester a Szovátai közösség nevében megköszönte Németh János munkáját, emberi magatartását és átadta a díjat, a laudáció következett:

Németh János közösségi ember, aki nem csupán él azokkal az értékekkel, amelyeket egy közösség megeremt, őriz, továbbad, de maga is törekszik hozzátenni valamit ahhoz az örökséghez, ami megtart embernek és magyarnak ezen a földön. Megtart az ösök tiszteletében és a jövő ígérletében. Megtart tisztességben, becsületben. A legnehezebbet választotta, újabb és újabb nemzedékeket nevelni életre, embert próbáló feladatra. A feltűnést, hangoskodást kerülte, ő csak ment csendesesen, de konokul a maga

Németh János a díjjal

útján. A közösség számára hasznosnak lenni, szolgálni akart. Szolgálni szóban és tettben, példát mutatni magatartásban.

Pedagógusi pályája ennek jegyében indult Nyárádremetén, és teljesedett ki Szovátán. A természet szeretetét és tiszteletét a Felső-Maros menti szülői házból hozta. Ebbe mindenkor beletartozott az emberek iránti szeretet és tisztelet is. Az egységes és fenséges természet törvényeinek illetve titkainak megismerése vonzotta. A Kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Biológia Karán szerzett alapvető ismereteket, ám valójában a természeti környezet megismerése iránti vágya ezzel nem csillapult.

Kutató tanár volt, aki az oktatás mellett fontosnak találta ismeretei tárházának folyamatos fejlesztését a későbbi évtizedekben is, és annak megosztását nem csupán tanítványaival, hanem a szélesebb nyilvánossággal.

Természetrajzi és pedagógiai illetve politikai írásokat közölt hazai lapokban. Írását az élő világ határainról 1977-ben A Hét közölte. Biológiai és etológiai szaktanulmányai, jegyzetei, ismeretesei ugyancsak A Hétben illetve a TETT és a Korunk hasábjain jelentek meg. A Magatartáskutatás modern útjai és a Tanulási modellek a természetben beszédes címek arról, hogy mennyire foglalkoztatta az ember és természet kapcsolata. A Szovátai Hírmondóban természetismereti, környezetvédelmi rovatot vezetett.

Politikai jellegű írásait a Népújság, a Romániai Magyar Szó, az Erdélyi Napló, az Orient Express közölte. Versekkel jelentkezett hazai lapokban.

Viselkedés, magatartás az állatvilágban címmel kötete jelent meg 1983-ban a Dacia Kiadónál Kolozsváron, majd egy következő könyve Pro natura címmel 1994-ben a Kriterion Kiadónál.

A Román Ornitológiai Társaság tagja.

Nem riadt meg a feladatoktól, ha kellett, iskolaigazgatást vállalt, ha kellett, közösségi munkát. Tevékenykedett az RMDSZ helyi elnökeként, illetve előbb önkormányzati majd parlamenti képviselőként is. Az 1992-96-os parlamenti ciklusban a tanügyi szakbizottság tagja volt. A véleményét kimondó és vállaló emberként ismerjük.

Nyugállományba vonulása után sem veszítette el az érdeklődését sem a természeti környezet, sem az embertársai iránt.

Isten éltesse sokáig egészségben, közösségünk tiszteletében!

Molnos Ferenc

Némely tudnivalók a legeltetésről

Sok vitát szül a legeltetés. Az állatok által okozott károk, a legelőtestek jogtalan használata stb. borzolja a kedélyeket.

A Legeltetési szabályzat foglalja össze mindazokat az előírásokat, amelyek betartása kötelező Szóvátán mind az állattartók, mind a legeltetők (pásztorok) számára a nyilvántartástól kezdve a legeltetésig.

Az alábbiakban ennek előírásait foglaltam röviden össze.

A legeltetés csak szervezett formában történhet, minden más esetben szabálytalan.

A legelőnek minősített területek csak legeltetésre használhatóak. A legelők racionális terheltséggel működtethetőek gazdaságosan.

A kaszálásra nem használt hegyi gyepek legelőként való hasznosítása a polgármesteri hivatal engedélyével történhet, amennyiben a legeltető rendelkezik a terület tulajdonosának írásos engedélyével és az állatlétszám nem haladja meg az előírt terheltségi szabványt (1 marha/hektár, 5 juh/hektár).

Az állattulajdonosok bérebe vehetnek legelőket. A legelők tisztántartása, takarítása a bérlő feladata, s ez a feltétel benne foglaltatik a bérleti szerződésben.

A legelőtestek használata grafikonban jegyzett időszakban történik, ha azon kívül esik, törvénytelen legeltetésnek minősül.

Legkésőbb május 1-ig a legeltetők, pásztorok kötelesek legeltetési szerződést kötni a polgármesteri hivatallal.

A legeltetési időny marhák esetében május 1-én kezdődik és november 1-én fejeződik be, juhoknál április 24-től november 25-ig tart.

Tilos az éjszakai legeltetés. A pásztorok kötelesek minden nyájnál legalább három kolompot használni.

Szóváta adminisztratív területén akár legelőtesten, akár más mezőgazdasági vagy bármilyen

területen a legeltetés egész évben tilos a terület tulajdonosának előzetes írásos engedélye nélkül. A bérleti szerződésben nem szereplő területeken való legeltetés törvénytelen.

A legelőre hajtott állatok közutakon nem akadályozhatják a forgalmat. Tilos legeltetni az erdőben.

Az esztenák mellett bármilyen más állat tartása csak akkor engedélyezett, ha nincsenek szabadjukra hagyva, és nem teszik tönkre a legelőt.

A kutyáknál a kolonc használata kötelező. Nem használhatnak olyan kutyafajtákat (még azok másokkal való keveredéseit sem), amelyek agresszív viselkedést mutatnak, az esztenáknál. Az emberre veszélyes pásztorok kutyák csak láncra kötve használhatóak az őrzésre. A pásztorok kötelesek a legelőtestet információs táblával ellátni, ha valaki arra jár a kutyákat csendesíteni, és ők viselnek minden felelősséget a kutyáik agresszív viselkedése esetén, de a kutyákat visszahívni is valahányszor eltávolodnak a nyájtól. A kutyatulajdonosok kötelessége a kutyák rendszeres oltásának Elsősorban veszettség ellen) és féregtelenítésének biztosítása. Ez alól nem mentesülnek a téli időszakban sem.

A legelők csak legeltetésre használhatóak. Semmilyen más célra, még kaszálásra se. Ez alól

kivételt jelentenek az újonnan füvesített területek, amelyeket az első évben kaszálni kell.

A város köz- és magánterületein lévő legelőtestek bérbéradása nyilvános versenyezettés során történhet.

Mindezen szabályok be nem tartása büntetést von maga után.

Az állattartók feladatai:

- állataik bejelentése nyilvántartásba vétel miatt a polgármesteri hivatalnál;
- a bejelentési adatok aktualizálása;
- az érvényes törvények szerinti bejelentés;
- csak az engedélyezett területen legeltethetnek;
- ne hagyják őrizetlenül az állatokat a legelőn;
- 48 órán belül kifizetni a büntetést, amennyiben egy vagy több állatuk a kijelölt területen kívül találták;

A nyáj felvigyázóinak feladatai:

- kössenek legeltetési szerződést a legelő tulajdonosával;
- tartsák tiszteltben a legeltetési időszakot;
- anyagilag felelősek a rájuk bízott állatok által elkövetett károkért;
- a pakulárok nemtörő-

dömsége okán keletkezett károkért is anyagilag felelősek;

e) anyagilag felelősek a rájuk bízott állatok épségéért;

f) felelősek a legelők takarításáért – hódító növények irtása, hangyabolyok, vakondtúrások elsimítása, kövek összeszedése, kosarak váltása háromnaponként.

Kihágásnak minősül:

- a legeltetés elkezdése a polgármesteri hivatal engedélye nélkül;
- a kijelölt legelőterület túllépése;
- a legeltetési időszak be nem tartása;
- idegen állatok befogadása a nyájba a helyhatóság engedélye nélkül;
- legeltetés a bérelt területen túl;
- az állatok őrizetlenül hagyása;
- éjszakai legeltetés, legalább három kolomp használatának nélkülözése;
- az állatok be nem jelentése nyilvántartás végett;
- nagyobb számú nyájjal való legeltetés, mint amennyi az engedélyben szerepel;
- a Legeltetési szabályzat kutyákra vonatkozó előírásainak be nem tartása.

A szülőknek kedvez a módosított gyes-törvény

Annak ellenére, hogy a kormányfő korábban közölte, nincs rá költségvetési fedezet, a képviselőház döntő házként megszavazta a gyermeknevelési támogatást szabályozó törvény – szülőknek kedvező – módosítását. A jogszabály július elsején lép életbe.

A módosított törvényben törölték a havi jutatás összegének felső korlátját, ami jelenleg 3400 lej. A kismamáknak ugyanúgy a szülés előtti 12 hónapban szerzett jövedelmük havi átlagának 85 százaléka jár, mint eddig, de újdonság, hogy a támogatás nem lehet kisebb az országos bruttó minimálbér 85 százalékánál.

Az apáknak is járhat a gyes, ha ők maradnak a gyerekekkel otthon.

Azt már korábban közölték, hogy május elsejétől 1250 lej lesz a minimálbér Romániában. E szerint gyermeknevelési támogatás legkevesebb 1067 lej lesz függetlenül attól, hogy a kismama mennyit keresett a szülés előtt.

Eltörölték ugyanakkor azt a rendelkezést, hogy a kismamák választhatnak az egy éves (nagyobb támogatással járó) és a két éves gyermeknevelési szabadság között. Ezentúl egységesen két éves gyermeknevelési szabadságra jogosultak azok a nők, akiknek a szülés előtti két évben legalább 12 hónapig adózott jövedelmük volt. Ez idő alatt megkapják a jövedelmük szerinti támogatást.

Ha a kismama úgy dönt, hogy egy év után visszamegy dolgozni, további egy évre megkapja a gyerekeknevelési támogatás minimális összegének felét.

A kormány szerint nincs rá pénz.

Az RMDSZ szerint lesz pénz az alkalmazására.

A pénzügyminisztérium adatai szerint a módosított törvény alkalmazása jövőre 850 millió lejt emésztene fel a költségvetésből. Dacian Cioloș miniszterelnök a parlamenti döntés előtt közölte, hogy az államkasszában nincs pénz a gyermeknevelési támogatás növelésére. Erre egyébként a jogszabály szakbizottsági vitáján a munkaügyi miniszter is felhívta a honatyák figyelmét.

A kormányfő ezért felkérte a parlamentet, hogy még a törvény elfogadása előtt nevezze meg az intézkedéshez szükséges összeg költségvetési fedezetét. „Ha a parlament olyan módosításokat tervez, amihez költségvetési összegekre is szükség van, fontos lenne megnevezni a fedezet forrását” — mondta a miniszterelnök. Hozzátette: az intézkedés jelentősen megterheli a büdzsét, ugyanakkor már most az körvonalazódik, hogy a következő évi költségvetési hiány meghaladja a három százalékot is.

Kerekes Károly, a képviselőház szociális bizottságának tagja a miniszterelnök figyelmeztetésére úgy reagált: ha Dacian Cioloș felelős kormányfő lenne, akkor eljött volna szerdán a törvény módosítás parlamenti vitájára, nem a sajtón keresztül üzenget a honatyáknak. „Valamennyi párt képviselője felszólalt, és támogatotta a törvényt módosítást. Dacian Cioloș is felszólalhatott volna, és elmondhatta volna, hogy emberek, nincs rá pénz. Ma

a törvény vitáján csak egy munkaügyi államtitkár volt jelen, aki meg sem szólalt”.

Arra a felvetésre, hogy a kormányfő távolmaradása a parlamenti ülésről mit sem változtat azon a tényen, miszerint nincs költségvetési fedezet a törvényt módosítás alkalmazására, Kerekes Károly kijelentette: „Annyi pazarlás van. Egy kicsit faragjon le a pazarlásokból a kormány”.

A képviselő elmondta, nem tudja, miként számolta ki a pénzügyminisztérium, hogy a törvényt módosítás alkalmazásához jövőre 850 millió lejre lesz szükség. Szerinte kevés nagy fizetésű kismama fog élni azzal a lehetőséggel, hogy az egy éves gyerekeknevelési szabadság helyett két évet maradjon otthon, miközben megkapja a bére 85 százalékát.

„Lehet, hogy sok pénzt kapnak az államtól, amíg otthon a gyerekekkel ülnek, de közben a karrierjüket sem akarják veszélyeztetni. Ezért szerintem a nagy fizetésűek közül kevesen választják majd a két éves gyerekeknevelési szabadságot. Az intézkedés inkább az alsó jövedelmi kategóriákhoz tartozó szülőket érinti” — érvelt a képviselő.

„Vom trăi și vom vedea” — mondja az ember egy kis iróniával a hangjában a vita hallatán. Persze, tudja, hogy nincs rá pénz. Nincs, ahogy már régóta semmire sincs. De azt is tudja, egy ennyicske csak kerülhet, ha nagyon akarják. Ha nagyon akarják a nehéz időkre félretettből, máshová bő kézzel szórtból csak összehozható. Megannyi feneketlen zsák van, amelyben számatlanul tűnik el a pénz. Ugyan ki ellenőrzi, hogy mit nyelnek el a titkosszolgálatok, az erőszakszervezetek? Mi minden marad adózatlanul a fekete sávban?

Ha a román kormány is ráébred, hogy felelősége van a demográfiai válság fokozódásáért, a trend megállításának, de legalább fékezésének szándékával a prioritások listáján ezt az utolsó helyről tán előrébb teszi.

Erről sem beszéltek nekünk az iskolában

Bartha Miklós (Rugonfalva, 1848. november 14. – Budapest, 1905. október 19.) magyar jogász, publicista, politikus, országgyűlési képviselő. 1880-ban Kolozsvárott megalapította az Ellenzék c. napilapot, melynek 1895-ig felelős, majd 1895-től főszerkesztője lett. 1901-ben kezdte folytatásban közölni az

Ellenzék oldalain Kazárföldön című útinaplóját, amely aztán kötetben is megjelent. Ebből idézek a továbbiakban.

Hogy annak a jelenségnek, amit a XIX. század utolsó évtizedében Bartha Miklós útinaplójában rögzített máig is milyen kihatásai vannak, azt naponta tapasztalhatjuk. molnos

„Kimentem az indóház udvarára, kocsi után nézni. Kaftános emberek vettek körül, hogy ők szereznek kocsit. A kocsik előttem állottak. A kaftánosok pokoli lármával kísérték kocsiról-kocsira és beszéltek érthetetlen nyelven. Nem tulajdonosok voltak; nem is kocsisok; nem is kocsi-bérlők, hanem közvetítők. Pénzt kívántak tőlem olyan munkáért, a mit nem teljesítettek. Közvetíteni akartak olyan üzletet, a mit magam végezhettem el a kocsissal, ha el nem ment volna a kedvem a kocsikázástól. De elment.

(...)

Miért olyan elcsigázott az a ló? Miért olyan rozoga az a kocsi? Miért olyan szakadozott az a szerszám? És a kocsis ruhája, pokrocza, ostora; és a közvetítők kaftánja, kalapja, csizmája, kóczos szakálla... mindez miért olyan elviselt, olyan fakó, olyan kopott, olyan tisztátalan?

Azért, mert itt rablógazdálkodás foly. Mindent kiaknázni az utolsó igit; az embert az utolsó sóhajtásig, a barmot az utolsó nyögésig, a szerszámot az utolsó parányig, a földet az utolsó burjánig; ez a kazárgazdálkodás princzípiuma.

A hová lép, a mihez nyúl: minden elpusztul.

Micsoda végzet üldözi ezt a népet? Mintha vele járna a balsors. Mintha arra volna kárhoytatva, hogy vesztére legyen az embernek, a kivel érintkeznek; a háznak, a hol lakik; az állatnak, a melylyel dolgozik.

Talán érzi is végzete súlyát. Íme, sötét ruhában jár, mint ha gyászolná azt a pusztulást, mely őt körülveszi.

Mosolyát nem látod, örömet nem hallod. Komoly, lassú, nehézkes minden mozdulata. Szemlesütve jár s ha rád emeli sötét tekintetét: azt véled, hogy a mélységekből sugárzik feléd valami baljóslatú fekete tűz.

Még a gyermeke sem játszik; még az asszonynepe sem kaczag. Pajkosság, vidám beszéd, enyelgő szórakozás ismeretlen fogalmak e fajnál. Életüknek nincsen bája, derűje, nemes ingere.

Az ő életük: üzlet és nélkülözés. Gondok emésztik szüntelen.

Egész mivolta abban a problémában olvad föl, hogy a krajczárból forint, a forintból tízes, a tízesből százaz legyen. Akarata, vágya, szenvedélye ehhez a problémához fűződik. Az emberből, a természetből, a viszonyokból és az intézményekből csak annyit lát, a mennyi ezen probléma megoldására vezet.

Erkölcsvilága is ehhez idomul. A mi a probléma megoldására vezet, az jó; a mi nem vezet oda, az rász. Még pedig minden jó, ha szaporítja a pénzt. Minden. Kivétel nélkül minden. A kopálás, a rongyosság, a fázás, a szegyeen, az emberek megvetése, a gyalázat: az mind viselendő, ha pénzt hoz.”

(...)

Már írtam, hogy a kazárok tömeges bevándorlása 1868-ban kezdődött.

A birtokrendezés és tagosítás akkor már bevolt fejezve. Az uradalom már akkor levette volt lábáról a népet. A légyraj, ha nem is kadaverre, de erősen megsebzett organizmusra szállhatott.

Az orosz kormányzat már akkor féktelenül nyomta a maga

kazárjait. A galicziai kormányzat is fölébredt arra a tudatra, hogy a kazárt nem vallási szektának kell tekinteni, hanem anti-gazdasági elemnek. És ezen az alapon kezdte kezelni.

Ellenőrzés alá vette, a kocsimát, a boltot, a hitelt, az üzérkedést. Szervezkedett társadalmilag. Véde a parasztot az élősdiectől. A hol csak lehetett, bojkottálta a kazárt. Közvállalatban nem részesítette. Üzérkedésének a körmére nézett. Intézményeket alkotott a bennszülöttek ellenállási képességének fokozására.

Oroszország tehát üldözte őket, Galiczia pedig húzogatta ki a gyékényt lábaik alól. Amott maradásuk nem volt, itt pedig az életfeltételeket vonták meg tőlük.

Mit volt mit tenni: jobb hazát kerestek. Kik? A kik a muszka rostából mint szemét kerültek Galicziába. Itt újra megrostáltattak. A java ott maradt. A hulladék vándorútra kelt.

Alkalmas talajnak Románia mutatkozott és hazánk. De Románia elzárta kapuit előlük. Kivált, mióta felszabadult a török uralom alól, oly makacsságot tudott ez irányban kifejtetni, hogy elhatározásán még a berlini kongresszus akarata is hajótörést szenvedett.

Maradt bevándorlási talajnak Magyarország. Kiváló tere-num mindazok számára, kik a szabadsággal vissza akarnak élni. Mert nálunk minden megvan engedve, mihelyt a vétek magára öltheti a szabadság palástját. Más népeknél a szabadság a nemzeti izmok kifejtésére szolgál. Tehát erőforrás. Nálunk a szabadság: gyöngesség.

Mások okosan agaszzkodnak a szabadsághoz; mi majom-szeretettel viseltetünk iránta.

Magunkat nem féltjük semmitől. A szabadságot féltjük mindentől. Korlátot ki mert volna emelni a bevándorlásnak? Hiszen gyér népességünk szaporodik csak, ha bejönnek. Az uzorát sem korlátozta akkor semmi. Vezéreink a szabadság elméletének védpaizsa alá helyezték az uzorát. Liberalizmusunk irtózott attól a gondolattól, hogy a forgalom szabadságát bármily enyhe uzsora-törvénynyel meggátolja.

Összefügg ezzel a felfogással, hogy a család és hamisítás mai napig is csak magánvádra üldöztetik. Összefügg a földbirtoknak közönséges áruvá minősítése és ekként való szeretlen mozgósítása. Összefügg a végrehajtásoknak és az árverezéseknek az az istentelensége, melylyel a legnagyobb érték is potom áron csavarható ki a tulajdonos kezéből. Ehhez tartozik az a megfoghatatlan hanyagság is, hogy a birtok-minimum meghatározása, az otthon biztosítása és a váltóképesség megszorítása érdekében egyetlen komoly lépés sem történik.

Az ilyen, liberálisnak nevezett, de voltaképpen ostoba, mert a védekezés lehetőségét nélkülöző irányzat apróra megművelt talaj a kazár gazdasági rendszer számára. Hová mentek volna hát, ha nem Magyarországra? Hiszen itt meg volt szántva, be volt vetve, el volt boronálva számukra a termőföld. Itt csak az aratás várt reájuk. Neki mehettek bátran az életnek, kaszával, sarlóval, akár arató géppel is. Munkájuk-

ban nem akadályozta sem a törvény, sem az ember. Élvezhették a szabadságot és letarolhatták a mezőt minden akadály nélkül.

Még honossági törvényünk sem volt. A zsidó-emancipációt egyhangú lelkesedéssel mondta ki a törvényhozás. Az Andrásy gróf híres szálló igéje: „az a bajunk, hogy nincs elég zsidónk” mindenüvé elröpült. Szánakozva néztük azokat a középkorban sínlődő helyeket, a hol nincs zsidó. Zsidó és vasút kellett mindenkinek, hogy pezsgésbe jöjjön a forgalom.

Mivel pedig a kazár is zsidóhíttű volt, ennél fogva nem törődött senki a kazár-bevándorlással. Ha pedig valamelyik „Pesti Hírnök” vagy „Magyar Állam” féle lap aggodalmaskodni mérésztelt volna: ugyancsak lett volna hadd-el-hadd. A liberális közvélemény keményen a fejéhez csapkodta volna a humanizmust, a jogegyenlőséget, a válás-türelmet és a civilizációznak minden értékes szavát.

Tehát jöttek. Senki sem kérdezte, honnan, miért? Mit hoztak, miből akarnak megélni, mi a szándékuk, mi a foglalkozásuk? De nem is használt volna az efféle kérdés semmit. Mert így felelnek vala: jöttünk, mivel ursoráskodni akarunk. A hatóság nem felelhetett volna, hogy az nem szabad.

És jöttek. A hátukon batyuval, a kezükben hamis mérleggel, a hordójukban mérgezett pálinkával. Jöttek azzal a keresztyény-gyűlölettel, melyet lelkükben az orosz üldözés megérlelt. Azzal az üzleti élelmességgel, melyet bennük a századok kifejtettek. Azzal a felfogással, hogy másokat rászedni szabad. Másokat károsítani nem czudarság; másokat tönkre tenni nem szégyen.

Jöttek tizenként, jöttek százzal, jöttek ezerével.

Ezt a bevándorlást a később hozott honossági törvény sem

meg nem akadályozta, sem nem korlátozta. Ez a törvényünk is szaporította a magyar Corpus Jurisban az írott malsztot. Nem léptették életbe.

De mégis. Kossuth Lajossal szemben alkalmazták a törvényt. Ő hontalanná lett, mivel tíz évi távollét után nem jelentkezett. Mert az országgyűlés nem azért hozott külön törvényt, hogy a Kossuth érdemeit elismerje, hanem azért, hogy *kirekessze őt a hazából*.

A kazároknak pedig megnyitották azt a kaput, a mit Kossuth Lajos elől elzártak. Az effélet nálunk liberális politikának hívják. Hontalanná tenni Kossuthot, a ki Nemzetet adott a Honnak: hogyne volna szabadelvűség. Még pedig a bécsi udvarnál patentírozott szabadelvűség.

Nehogy azonban az egyensúly felbomoljon, túlfelől elárasztják hazánkat kazárokkal. Kossuthtól féltették a hazát; a kazároktól nem féltették. Ennek így kellett lenni, mert máskülönben korszakunk nem volna következetes önmagához. Kossuth egyik nagy alkotása ugyanis abban rejlett, hogy a népet a saját lábára állította. Ez az alkotás legkönnyebben paralizálható a nép elszegényítésével és demoralizációjával.

Hadd jöjjön hát a kazár!

De legyünk igazságosak. A kazárt sem nem hozták, sem nem edesgették ide. Magától jött.

(...)

A kazár jött, a kazár ment. Úgy jön, mint a ki egy nagyobb sétára indul a beszki emlékehez, hogy ott megozsonáljon. Holmija a hátán lóg egy piszkos abrosz félében. Egyedül jön. Családja túl marad a hegyaljaban. Valamelyik korcsmárosnak Esetleg egy üres pajtában. Vagy az erdő szélén egy vadalmafa alatt.

Megérkezik az első kocsmához.

A mi a rómaiakra nézve a castrum volt, az a kazárra nézve a kocsmá. Biztos otthon. Védvár. Leshely. Talaj a rekognoszcirozásra. Menedék, ha a meghódítandó nép erősebb. Őrszem a vidék viszonyainak kipuhatolására. Sztratégiai központ, honnan a hadművelet kiindul.

A besétált kazár mindenek előtt azon arányszámról tudakozódik, a melyben az ott levő kazárok a bennszülöttekkel állanak. A törvényes szám 1 pro 14. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott népből 14 essék 1 kazárra. A megélhetésnek ez az első feltétele. Ha a kazárok száma meghaladja ezt az arányt, akkor az új vendég iparkodik más faluba.

Ennek a számításnak az az alapja, hogy 14 ekzisztencia után meglehet élni, mert egyre-másra mindeniknek a keresményéből 20-20% elharácsolható. Nemcsak megélni, de gyarapodni is lehet. Kerek számokban beszélve, ha a bennszülött 100 frtot keres egy év alatt: ebből a kazár ki tud szedni magának 20 frtot. Marad a keresőnek 80 frtja. Ha ez a művelet 14 bennszülöttön esik meg: valamennyinek marad 80-80 frtja; de a kazárnak 280 frtja lesz. A kazár jövedelme tehát 200 frttal haladja meg az egyes bennszülött jövedelmét.

Ezzel aztán a harcz sorsa el van dölve. Gazdasági harcz lévén, a legfontosabb erő-tényező a pénz. De íme a kazárnak 280 frtja van, a bennszülöttnak pedig csak 80. A csatába tehát sokkal több katonát visz a kazár, mint az ellenfele – taktikai előnyeiről nem is beszélve.

A castrumban egyebet is megtud a sétáló. Nevezetesen, hogy milyen ember a főbíró, a szolgabíró, a jegyző, a járásbíró. Főként, hogy milyen a csendőr. Van-e sok? De légió-

ként, hogy milyen lábon áll a korcsmáros a pénzügyőrséggel? Szemes-e, életre való-e a fináncz, vagy kötelességtudó?

Kielégítő válaszok után vizsgálását a pajtához, vagy a vadalma fához, a hol családja tartózkodik. A kellő információra megindul a karaván, de nem együtt. A tizenkét éves gyermek már önállólag végzi a honfoglalást. Négy-öt kilométer távolságban követik egy mást a családtagok. A határszéli forgalom élénk. Egyik kazár olyan, mint a másik. Rongyos, piszkos, kaftános, fülhajas valamennyi. A séta tehát nem tűnik föl.

A rekognoszcirozott területen elhelyezkednek. Egyik ide, másik oda. Cselédre, darabontra, kiségitőre, mindig szüksége van a boltosnak és a korcsmárosnak. A legtöbb kazár, vagy boltos, vagy kocsmáros. Ezek között széled el a besétált család cselednek, darabontnak, kiségitőnek.

Ki venné ezt észre? S ha igen: ki lásson abban veszélyt és törvényteleniséget, hogy a söntésben egy új leányka méri az italt? „Most fogadtam föl” felelné a gazda. Vagy „árva gyermek, egy galicziai rokonom, halt meg.” Vagy „háztűz nézőbe jött” mondja a ficzkóról.

Ezt el kell nézni, mert a rituális házasság ott igen gyakran fordul elé. A galicziai fiú szolgának szegődik a beregmegeyi leányos házhoz. Üzleti szellemét kipróbálják a szülők.

Ha beválik: hozzáadják a leányt s az ifjú pár szegődményes cseléd lesz az öregeknél mindaddig, míg saját lábukra tudnak állani. Anyakönyvvezetőhöz ritkán mennek.

Az ilyen szállingózó bevándorlást vajmi nehéz megakadályozni. Ha tömegekben jönnek, egészen más; de egyenként jönnek. A záporos ellen lehet védekezni; a köd ellen nem lehet.”

Dénes Csaba Antal versei**Csillagfény**

Egy nyugodt éjszaka felnéztem az égre,
Láttam miként ragyog csillagok tengere.
Milliónyi fénygömb, túl a messzeségen,
Melyek visszavisznek térben és időben.

Az űr véget nem ér, s a Föld elenyésző,
Mégis annyi lénynek életében döntő.
Lelkek és végzetek fonódnak itt össze,
Ez a lét nem lehet a véletlen műve!

Valahol odafenn van egy másik világ,
Mit sem emberi szem, sem lelemény nem lát.
Aminek a kulcsa szívünkbe van rejtve,
Mi vezet előre az éj sötétjébe.

Hiszem, hogy sorsunkat megírja valaki!
Isten akarata, mi tettünk vezérli!
Lelkünkben megszólal a mennydörgő hangja,
A gonoszt és a bűnt messze távol tartja.

Járunk az ösvényen, amit ő elénk tárt,
De hitünkön múlik, lássuk-e a határt.
Rengeteg akadály, kerül velünk szembe,
Kételyek gyötörnek, vajon megéri-e?

A Hit az egyetlen, mi mindig erőt ad,
Folyton–folyvást buzdít, s jót teremt általad.
Célja van mindennek e gonosz világban,
Akkor is ha amaz előttünk rejtve van.

Kérlek, Uram, vezess a kusza dzsungelben!
Irányítsd lépteim e sötét veremben!
Lássam magam előtt mennyei arcképed,
Fogadjam magamba a te szent lelkedet!

Te legyél a gyámom, s életem átadom!
Hadd szolgálhassalak én, Uram, Királyom!
Vezesd az elmémet, hogy dicsőt szólhassak,
A te hatalmaddal egy nyomot hagyhassak!

Oly sok csillag néz le e szerény bolygóra,
Mint angyali szemek, az utat mutatva,
Lássák a múltunkat s jövőnket egyaránt,
Hadd ne okozhassunk őnekik csalódást!

Sors fintora

Miért gondoltam azt, hogy itt minden más lesz?
Megannyi új ember élményekre szert tesz,
Mégis a sötét múlt kísért elevenen,
Érzem fáradt lelkem lángol éj tüzeiben.

Tehetek én bármit, nem változtat semmin,
Gyötrő tekintetek szülnek megannyi kint.
Minden közeledés gúnyval teli játék,
Láthatatlan falak szolgálnak zárkaként.

Mit tettem én ezért, mit követtem hát el?
Oly sok a bósz ellen, s a törjük szívét lel.
Mi nekik bohózat, annak sokasága,
Tonnaként nehezül gyenge embervállra.

Ki nem élte ezt át, bele se gondolhat,
Miként fordíthatnak szelíd bárányokat,
Oly hévvel s örömmel gyenge társuk ellen,
Mint a veszett farkast öléssel vérében.

Alig vannak páran, kik érzik hatalmát,
Az apró tetteik s éles szavuk súlyát!
Egyre több nyílvessző hatol be a szívbe,
Noha nem is látszik az összes sebhelye!

Ki farkasként támad, vesse elméjébe,
Miként halad a sors lángoló szekere!
Aki a vadász volt, üldözötté válhat,
S tudni fogja akkor, ami reá várhat!

Dobozos levegőt

– Már csak a levegőt nem adják el nekünk – szoktuk mondani valahányszor kiderül, hogy olyan dolgokért kérnek pénzt tőlünk, ami korábban ingyenes volt, s akkor eszünkbe nem jutott volna, hogy valaha az is pénzbe kerül. Bizony, a falusi embernek a minap még ingyen folyt a víz. Ha folyt, s nem lapult kutak mélyén. Legfeljebb az került neki pénzébe, hogy a utcabeli társaival, közös összefogással valamely forrás vizét csöbe fogja, s hazavigye.

– Előbb vegyél levegőt! – szokták mondani annak, a ki hajlamos indulatában olyat cselekedni, amit aztán megbánhat.

– Előbb vegyél levegőt! Aztán számolj el legalább tízig! – adják a receptet a lecsillapodásra.

Az orvos is levegőt vetet a beteggel a sztetoszkópos meghallgatáshoz. És mi mindannyiszor vesszük a levegőt zúgolódás nélkül. Szokjuk a kifejezést, hogy „levegőt kell vennünk”. Szokjuk, mint megannyi újat, amit a globalizált világ a nyakunkba zúdítt, s ami nélkül maholnap már meg sem lehetünk.

A minap olvasom, hogy „Élénk a kereslet a dobozos levegő iránt Kínában”.

Az első reflexem, hogy valószínűleg távol van tőlünk Kína, „még az üveghegyen is túl”, aztán azok a kis sárgák számomra felfoghatatlan módon élnek, s olyasmiket is esznek, amit a gyomrom nem venne be. Ha ők a dobozos levegőt szeretik, lehet, hogy nekem inkább ömlesztve – már majdnem azt mondom, csapolva – tetszene jobban. A hegyek, a fenyvesek, lombhullató erdők, a kertekbe, parkokba ültetett fák által ömlesztve.

Ózondúsán, töményen, amikor szinte „rágni lehet”.

Ezért hadakozok szóban és írásban a fákért, minden talpalatnyi zöldért. A megnyugtató, kellemes látvány, az otthonos környezet mellett a jó levegőért. A jó levegőért, amely a továbbiakban is majd-hogynem ingyenes lehetne, ha gyakrabban jutna eszünkbe, hogy tegyünk is érte. Ha egy fáról nem az ősszel lehulló lomb összegyűjtésének gondja jutna eszünkbe, illetve, hogy koronája elveszi a kilátást az ablakunk előtt, hanem az, hogy ingyen gyártja és adja a jó levegőt nekünk, hiszem, hogy több fa lenne körülötünk. Hányszor és hányszor szemlélem döbbenettel, hogy Szovátán tulajdonképpen egy erdőbe költözve, maguk körül irtják a fát az emberek.

– De, uraim, miért nem mennek egy sivatagba, ha félnek a fától, hogy a nyakukba dől, túl hűvösnek és sötétnek találják az árnyékát, és nem a szépséget, a kellemest, a hasznost látják benne, és ha maguk körül a pusztaságot szeretik? – mondanám nekik, mert tudom, hogy minden kivágott fával, lenyesett ággal engem is megrovidítenek.

Ha Kínában már ott tartanak, hogy dobozolják a levegőt is, úgy tűnik, előttünk járnak. Előttünk és a Nyugat előtt. Amerika előtt is, bár ahhoz szoktunk, hogy minden újszerű dolgot – értsd: művit vagy gagyit – onnan hordanak szét a világba. Oda is, ahol az természetes formában megtalálható. Régóta mondják, hogy Kína hamarosan lekörözi Amerikát. Hát ez a levegődobozolás az egyik jele annak, hogy a jövőben a mintát egyre inkább ott szabják a világnak.

„Napok alatt elkapkodták a dobozos oxigéndús levegőt, amelyet egy cég kísérleti jelleggel árult a dél-kínai Hajnan sziget nemzetközi turisztikai vásárán. Az üdítőitalokhoz hasonló dobozba zárt levegőt akciós áron 29 júanért, vagyis mintegy 18 lejért kínálták.

A helyszíni beszámolók szerint a korlátozott számban, összesen 300 dobozzal kínált ritka áru vevői elsősorban turisták és vállalati képviselők voltak, akik a gyakorta szmogos észak, északkeleti országrészből érkeztek.

A levegőt a dobozos üdítőitalok mintájára töltötték Hajnan délnyugati részén Bavangling településen, amelyet 98 százalékban erdő borít. Területén a negatív oxigénionok átlaga állítólag négyzetcentiméterenként eléri a 6 ezret, vagyis a hatszorosa annak, amit az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a »tisza levegő« kritériumaként előír.”

Ez egyelőre csak egy próbálkozás volt, egyszéri töltés,

piacszelvény, hadd lám, van-e kereslet a dobozos tiszta levegőre. De már gondolkodnak azon, hogy nagyobb kiszélesítésben közfogyasztásra is „gyártsák” a levegőt.

Egyébként Kínában már, évekkel ezelőtt egy helyi milliárdos inkább feltűnés- és figyelemfelkeltésből, mint piaci vállalkozásként árult levegőt palackba zárva. De Kanadában is az elmúlt év decemberében szórófejjel ellátott palackokban árulták a Sziklás-hegység levegőjét, s néhány óra leforgása alatt 500 darabot értékesítettek jó pénzért.

Kereslet tehát van rá, az emberek akarják a tiszta levegőt. Pénzt is áldoznak rá. De előbb beszennyezik, használhatatlanná teszik azt, ami doboz és palack nélkül, ingyen is adva van.

Az esőerdőket a Föld tüdejének nevezik. De minden egyes fa, mindenik levél ingyen levegőt szolgáltat nekünk.

Csak lenne becsülete annak is, ami ingyen van, amiért busásan nem fizetünk meg!

Molnos Ferenc

– Nem tudják, kié volt az a rotweiler odakint a kocsmá előtt, azt hiszem, a pincsim megölte – nyit be az ivóba egy férfi. A kocsmá vendégei hangos röhögésben törnek ki. Valaki meghökkenve kérdezi: – ... (folytatás a Poén 1-ben) – Igen, ... (a válasz folytatása a Poén 2-ben)		Készítette: Molnos Ferenc	Argentin futball-sztár	Hímes	Penna	Ezer Rómában	Félemelet!	Az udvart takarítja	Kamra	Parézó	
	Poén 1										
	Román terepjáró				Hőség						
	Autóverseny				Itália		Angol női név				
							Kugli				
	Poén 2	... Kuroszava filmrendező	Atlétika (röv.) A zsanér			Szováta büszkesége					
						Tesla					
Kő hull ... kútba					Nyáját hajtja						
					Biciklimárka						
Tipró						Kicsodám maga					
						Fűrógép					
Algír város				Rom. f.név				Tonna		Celsius	
				Folyami nád (ang.)				Kedveskedő dicséret		Régi főzödény	
Svéd együttes							Számadó juhász				
							Elegyítő				
Cégforma				Elek Orsolya							
				Dario ...							
Díjzabás			Rátesz							Kvirt	
			Vés							Az a személy	
Nép (szláv)					Görbület			Svéd váltópénz			
					„Hattyús” város			Az idő jele			
Nitrogént jelölő előtag				Kupac						Lángol	
				Siemens						Névelő	
Mely személy			Kietlen					A halandzsza születése!			
			Kács üresen, fordítva!					ZFM			
Ostoba ember (ang.)				Húrokon játszik						Csücsül	
				Fél búza						Füge egyneműi	
Diaméter		Úszó olimp.bajn.					Égéstermék				
		Első betű					Kérdőszócscsa				
Befed					A világtól elvonultan élő						

